

fatuorum aduentu sancti totaliter requiecent, hic enim non habuerunt requiem corporis, illis vero simul cum animabus spiritualem corpora incorruptionem sortita, plena gaudebunt quiete. CYR. Faciet rigitur illos discubere, quasi Iesos resocillans, apponens spirituales delicias, & statuens dapsilem donorum suorum mensam. D I O N Y . in

Epistola ad Tyrum: Discubuit enim opimamur quiete a multis laboribus, & vita si ne lesionem, & couer- fationem diuinam in lumine, & regione vi uenienti vniuerso san- go affectu adimplerat, & copiosam donatio nem omnium donorum secundum quam letitia adimplerat. hoc est enim, q; Iesus faciet eos recumbe-

dans eis perpetuum quietem, & distribuens eis bonorum multitudinem, vnde sequit: Et transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita in uenerit, beati sunt serui illi. Hoc autem scito, quoniam si feciret ad omnes? Dixit autem dominus: Quis putas est fidelis dispen- sator, & prudens, quem confi- tuit dominus super familiam suam, vt det illi in tempore tritici mensuram? Beatus ille seruus, quem cum uenerit dominus: in uenerit ita facientem. Vere di- co vobis. quoniam super omnia quia possidet, constitutus illius, qui uetera ferent facilius, lumbis prae- cinctis, lucernisque arde- tibus uigilare praecepit, ad Apostolos solum, similesque coru m, aut ad omnes qui saluanti sunt pertineant. CYL. Validum au- tem mentem habentibus conuenient ardua, & excellenta man- datorum sanctorum, his uero qui nondum ad hanc uitrem atti- gerunt, conuenient ea, quibus omnis facultas excluditur. unde dominus exemplo manifestissimo, uirit: ostendens mandatum primitum conuenire his qui admisisti sunt in gradu discipulo- rum. Sequirut enim: {Dixit autem dominus: Quis putas est fi- delis dispensator? A M B R O. vel aliter: Superioris quidem in omnes precepti forma est generalis: uerum series sequentis ex- pli dispensatoribus: hoc est facerdotibus uidetur esse propria. un de sequitur: {Dixit autem dominus: Quis putas est fidelis dispen- sator & prudens quem constitutus dominus super familiam suam, ut derelici in tempore tritici mensuram? T H E O. q. d. Prædicta parabola communiter omnes fideles attingit, sed quid nobis Apo- dolis & doctribus coeniat, audiatis. Quero enim, quis dispen- sator inueniatur in se habens fidelitatem, & prudentiam, sicut in dispenstationibus facultatum, siue aliquis incautus sit fidelis domini existens, siue etiam prudens sit & infidelis, disperirent res domini, si & in rebus diuinis opus est fidelite & prudenter. noui enim multis Deum colentes & fideles, quia uero non poterant prudenter ecclæstica tractare negotia, non solum possessiones, sed etiam animas delirabant, utentes in peccatore: indiscreta uirtute, per immoderata pœnitentia mandata, vel importunam manuferendum. C H R Y S O S T O M V S. Quarit autem hic dominus non quia fidelem, & prudentem dispensatorem ignorans, sed uolens innuere raritatem rei, & huiusmodi præstatutus magnitudinem. T H E O. Quisquis ergo fidelis fuerit: inueniens & prudens, præfati familiæ domini, ut singulis temporibus det tritici mensuram, vel sermonem doctrina, quo palcan- tur animæ, vel operum exemplum, quo uita informetur. A V G. Lib. 2. c. 27. Tom. 4.

Quidam hunc forem intelligentiæ diabolum: dominum animam patræfamilias hominem: non tamet videtur haec acceptio consonare sequentibus, aduentus enim domini comparatur huic furi tamquam ex inopinato prouenient secundum illud: Apostoli: Dies domini sicut furta in nocte venient. vnde & hic subditur: {Et vos esto. para. quia ha. non pu. ho. veniet. G R E. in Hom. vel aliter. Nesciente patre familiæ: non dum perit, quia dum a sui eufrida spiritus dormit, improuisa mortis veniens carnis nostræ habitaculum irrumpt, furi autem restiterit vigilaret, quia aduentus enim caput, praecaues ei pœnitentem occurreret, ne imponenter perire. Horam vero ultimam dominus incircu nobis uoluit esse incognitam, vt dum illam pra- uidere non possumus: ad illam fine intermissione præparemur. T H E O. Petrus cui iam commissa ecclæsia fuerat quasi omnia curam gerens, inquirit, vtrum ad omnes dominus parabolæ prouulset, vnde dicitur: {Ait autem ei Petrus: Domine, ad nos dicas parabolam hanc, ad omnes? } B E D A. Duo dominus in præmissa parabolæ mouerat, & se videbat subito venturum, & illum eos paratos expectare debere. Sed de quo horum, an de vro- que Petrus interrogauerit, quousque sibi, sociisque suis coparauerit, cum ait: {Ad nos dicas: an ad omnes? } Non facile pater. Et quidem in corpore: {Nos, } & {Omnes, } non alios quam Aposto-

los, Apostolorumque similes, & ceteros fideles, vel Christianos, & infideles, vel eos qui viritum, id est sigillatum morientes, sui iudiciis aduentum nolentes, volentesque luciupint, & eos qui in vniuersali iudicio vii sunt in carne reperiendi significare putandum est. Mirum est autem si Petrus dubitauit, vel omnibus sobrie, &

pie, & iuste viventi auditorem. vnde se- querit. {Quod si di- xerit seru illi in corde suo, moram facit dominus meus veni- re. } B E D A. No- ta inter uicia serui mali scriptum, quod tardum domini sui redditum putauerit. Non autem inter bo- ni virtutes annumerat, quod hume citu speraverit, sed tantu fideliter ministrare.

Rit. Nil ergo melius est, quam ut patienter suscitemus ignorare quod sciri non potest, sed tantum laboremus, ut idonei inueniamur. T H E O. Ex eo au- tem, quod non confederatur hora finis multa peccata eueniunt, nam si cogitaremus dominum venire, & præsto esse terminum vi- ta nostra, minus utique peccaremus. vnde sequitur. {Et co- pe- rit percutere pueros, & ancillas, & ebtere, & bibere, & inebriari, } B E D A. In hoc seruo cunctorum præsumul malorum narratur damnatio, qui neglegit domini timore: non modo ipsi luxuriæ vacant, sed etiam subditos iniurias stimulant, quâmis & typice possit intelligi pueros, & ancillas percutere: corda infirmorum pra- uo exemplo vitare. Edere autem, bibere, & inebriari facinoribus, & facili illecebris, quo hominem dementant occupari, de eius au- tem pena subditur. {Veniet dominus seru illius die, qua non spe- rat, } scilicet iudicii, vel mortis. {Et diuidet eum. } B A S I. Non quidem diuidetur corpus, vt hoc quidem exponatur tormentis, illud vero dimittatur. nam fabulosum est hoc neque iusti iudicii cum deliquerit totum dimidium pati penam, nec anima feci- tur tota criminis conscientia poenitentis. & cum corpore mala cooperans, sed diuidio eius est perpetua alienatio animæ a spiritu. Nunc enim est non fit gracia spiritus indignus: uidetur tamen vi- cumque ad eis conuertere corum expectans ad salutem: tunc vero totaliter amputabitur ab anima. Spiritus ergo sanctus & bra- uum est iustorum, & prima condemnatio peccatorum, quoniam eum indigni amittere. B E D A. Vel diuidet eum a fideliu[m] con- fortio segregando, & eis qui nunquam ad fidem pertinuerant so- ciando, vnde sequitur: {Partemque eius cum infidelibus ponet. } quia qui suorum & domesticorum curam non habet, fidem nega- nit, & est infidelis deterior, vt ait Apostolus. T H E O. Reete etiā D

infidelis dispensator cum infidelibus partem accipiet, quia uer- caruit fidei. in T H E O. Hic nobis dominus maius aliquid, & terribilis ostendit, non enim solum dispensator infidelis accepta priuabatur gratia, vt nihil eum iuuerat vitandum supplicia, sed magis fieri ei damnationis causa dignitatis immensitas, vnde dicitur. Ille autem seruus, qui cognovit voluntatem domini sui, & non fe- cit secundum voluntatem eius, plagi vapulabit multis. C H R Y . Non enim similiter in omnibus omnia iudicantur, sed maior col- gatio fit maioris pœna materia, vnde Sacerdos eadem peccans cum populo, multa grauiora patiatur. C Y R I L. Homo enim perficax qui turpioribus suam voluntatem inclinavit, inexcu- bibile peccatum commisit, quasi propter malitiam recedens a domi- ni voluntate, sed homo rusticus rationabilis implorabit ve- niām vindicantis, vnde subditur. {Qui au non co. & fa. dig. pla- tapu. pauci. } T H E O. Hic obiicit aliqui merito punitur: qui sciens voluntatem domini non pœnituit. Sed cur punitur igno- rans? quia cum ipse scire potuisse, noluit, sed pigritus ipse fuit ignorantia sua causa. B A S I. Sed dices: si hic quidem multa sustinet verba: hic autem pauca, qualiter dicunt quidam, quod non imponit finem supplicii? Sed sciendum est, q; hoc quod hic dicitur, non numerum penarum, sed differentiam indicat, potest enim aliquis effe dignus inextinguibili flamma, vel remissori, vel intensior, & indecidente verme, vel mitius torquenti, vel fortius. T H E O. Olfenditur autem consequenter quare doctribus, & scientibus intensior pena debetur, cum dicitur: {Omni au. cui mal. da. est, mul. que. ab. eo, & cui cōmen. mul. plus pe. ab. eo. } Datur quidem doctribus gratia faciendo miraculæ, sed commèdatur eis sermonis, & doctrina gracia, sed in dato quidem non aliud plus pertendit, sed in commendato, sive deposito: nam gratia verbi incremento eger, & a doctore requiritur amplius: non enim de eis cum torpere, sed augere verbi talentum. B E D A, vel aliter:

Multum saepe datur etiam quibusdam priuatiss, quibus etiam co- gnito dominica voluntatis, & exequendi qua cognoscunt facul- tas impenditur. Multum autem commendatur illi, cui cum sua salute dominici quoque gregis pacendi cura committitur, maio- ri ergo gratia donatos si deliquerint, maior vindicta sequetur.

M

Mitissima autem om- nis pena erit eoru qui præter peccatum.

O

qui præter peccatum.

A

qui præter peccatum.

C

qui præter peccatum.

B

qui præter peccatum.

D

qui præter peccatum.

E

qui præter peccatum.

F

qui præter peccatum.

G

qui præter peccatum.

H

qui præter peccatum.

I

qui præter peccatum.

J

qui præter peccatum.

K

qui præter peccatum.

L

qui præter peccatum.

M

qui præter peccatum.

N

qui præter peccatum.

O

qui præter peccatum.

P

qui præter peccatum.

Q

qui præter peccatum.

R

qui præter peccatum.

S

qui præter peccatum.

T

qui præter peccatum.

U

qui præter peccatum.

V

qui præter peccatum.

W

qui præter peccatum.

X

qui præter peccatum.

Y

qui præter peccatum.

Z

qui præter peccatum.

ve afficiatur in habentes odio Deum, concupiscentia vero vt ne A cessario vratur carnis prouisione, ordinans eam in Deum. Talis, inquam, constituetur super omnia qua possidit dominus: dignus omnia per speculatuum intellectum intueri. C H R Y . Domi- nus autem non solum ex honore bonis referuato, sed ex minis- pie, & iuste viventi auditorem. vnde se- querit. {Quod si di- xerit seru illi in corde suo, moram facit dominus meus veni- re. } B E D A. No- ta inter uicia serui mali scriptum, quod originaliter tra- xerunt nullum insu- per addiderunt, & in ceteris qui addide- runt tanto quilibet ibi tolerabilem ha- beat dationem, quâto hic minorem ha- buit inquitatem.

n

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

et

et</